

Személyiség és megküzdés szisztémás autoimmun kórképekben szenvedő betegeknél

Kutatásunkban (OTKA K 71754) különböző szisztémás autoimmun kórképekben szenvedő betegek komplex klinikai és egészségpszichológiai megközelítését tűztük ki célul (szisztémás sclerosis SSc, rheumatoidarthritis RA, szisztémás lupuserythematosus SLE), melyből jelen előadás keretében az egyes betegcsoportok átfogó személyiségprofiljainak jellegzetességét, egymástól ill. a kontrollcsoportoktól való különbségét, valamint a szorongás és depresszió kérdését vizsgáljuk meg közelebbről. A prezentáció továbbá foglalkozik a reziliencia (lelki ellenállóképesség) jelenségével, valamint a reziliens személyiségjellemzők feltérképezésével. Avizsgálatban alkalmazott módszertani eszközök: Temperamentum és Karakter Kérdőív (TCI, Cloninger 1993), Kórházi Szorongás és Depresszió Kérdőív (HADS, Zigmond-Snaith, 1983), CES-D Kérdőív (Center for Epidemiologic Studies Depression Scale Radloff, 1977), és a reziliencia mérésére a Connor-Davidson félereziliencia kérdőív (CD-RISC, 2003).

A kérdőíveket a PTE AOK Reumatológiai és Immunológiai Klinikájánvettük fel három autoimmun betegcsoporttal (SLE, RA, SSC), emellettegy egészséges - valamint egy mozgásszervi kontrollcsoporttal, összesen 522 vizsgálati személlyel.

Néhány fontosabb eredményt kiemelve:

1. A kutatás megerősítette a várt temperamentum és karakter faktorokban az egészséges és betegcsoportok közötti különbségeket. Az Ártalomkerülés szignifikánsan magasabb a szisztémás autoimmun kórképekben szenvedőknél, mint a többi csoportban. Az Önirányítottság szignifikánsan alacsonyabb az SLE-ben és az RA-ban.

A betegcsoportok profiljában az Újdonságkeresés értéke az RA-ban szignifikánsan alacsonyabb a többi csoporthoz képest.

2. A HADS és a CES-D szorongás és depresszió értékei szignifikánsan magasabbak a betegcsoportokban, a CES-D Kérdőívben belül az alsóalak további differenciált eredményeket mutatnak.

3. A CD-RISC rezilienciakérdőívvel történő vizsgálat kapcsán megállapíthatóvá vált, hogy mely személyiségjellemzők megléte jelenthet protektív tényezőt a stresszteli szituációkban. A CD-RISC pontértékepozitív kapcsolatban áll a TCI Kérdőív Önirányítottság karakterfaktorával, ami azt mutatja, hogy a reziliencia pozitív összefüggésben áll az olyan személyiségjellemzőkkel, mint az érettség, felelősségtudat, célirányultság, eredményesség, önelfogadás, ill. a kongruens második természet. A további TCI faktorokkal összevetve a reziliencia pozitív kapcsolatban áll a leleményességgel, társas elfogadással, együttműködéssel, empátiával, együttérzéssel, lelkiismeretességgel, segítőkészséggel, valamint a kitartás, jutalomfüggőség és transzcendencia képességével.

A Reziliencia szignifikánsan negatívkapcsolatban áll a szorongással és depresszióval (mint pl. anticipátoros aggodalom, az impulzivitás, a félelem a bizonytalanságtól ill. az idegenektől), ami arra utal, hogy a neurotikus személyiségjegyű, negatív affektivitással rendelkező személyek sokkal sérülékenyebbek distressz esetén.